

V klinickém výzkumu máme dobré karty. Musíme je ale zahrát

17.8.2026 - | Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

Aktuálně u nás probíhá téměř pět set klinických hodnocení realizovaných farmaceutickými společnostmi. Jen vloni se díky nim k inovativní léčbě dostalo 17 451 pacientů. Za těmito čísly jsou lidé, pro které může účast ve studii znamenat přístup k nové terapii ve chvíli, kdy už současné možnosti léčby nestačí.

Klinická hodnocení představují win-win situaci pro všechny zúčastněné. Pacientům umožňují přístup k nejmodernější léčbě o pět až deset let dříve, lékařům přináší zkušenosti s novými terapiemi a nemocnicím know-how i významné finanční prostředky. Pro farmaceutické společnosti jsou nezbytnou součástí vývoje nových léčiv a ověřování jejich účinnosti a bezpečnosti.

Přínos mají také pro systém veřejného zdravotního pojištění, protože léčbu účastníků studií hradí právě farmaceutické společnosti. Klinický výzkum dále přináší české ekonomice a veřejným rozpočtům více než pět miliard korun ročně. Je to zkrátka oblast, kde se zájem pacientů, zdravotnictví, výzkumu i ekonomiky potkává na jednom místě.

V Česku tedy máme dobře rozehranou partii. Jenže pravidla hry se rychle mění. O klinická hodnocení se dnes soutěží. A velmi tvrdě. Při rozhodování, kam novou studii umístit, se počítá rychlost, kvalita, zkušenost lékařských týmů, počty pacientů, administrativní náročnost i schopnost země pracovat s daty. Dobré jméno pomůže, samo o sobě ale nestačí.

Stačí se podívat na Evropu. Dlouho patřila mezi hlavní centra klinického výzkumu, dnes ale ztrácí pozici. Historicky poprvé se více klinických hodnocení realizuje v Asii než v Evropě. USA už přitom hrají samostatnou ligu. Výzkum totiž nemá domovskou adresu. Jde tam, kde pro něj vznikají nejlepší podmínky.

A přesně tady se rozhoduje o budoucí pozici Česka. Pokud si studie chceme udržet, musíme zrychlit schvalovací a smluvní procesy, posílit profesionální zázemí klinických center a vytvořit předvídatelné podmínky pro investice do výzkumu. Stejně důležitá je digitalizace. Elektronická dokumentace nebo vzdálený monitoring studií jsou v zemích, které o klinický výzkum úspěšně soutěží, standardem.

Dobrou zprávou je, že si tuto potřebu uvědomuje i ministerstvo zdravotnictví. Národní strategie pro oblast klinických hodnocení pojmenovává řadu bariér, na něž dlouhodobě upozorňují výzkumná centra i farmaceutický průmysl, a navrhuje kroky, které nás mohou výrazně posunout.

Teď přichází možná ještě důležitější část: dostat navržená opatření z papíru do každodenní praxe. Právě rychlost a důslednost jejich zavádění rozhodnou o tom, zda Česko dokáže svou současnou dobrou pozici nejen udržet, ale také dále rozvíjet. Mít dobré karty je výhoda, výsledek ale záleží na tom, jak je zahrajeme.

<https://aifp.cz/cs/v-klinickem-vyzkumu-mame-dobre-karty-musime-je-ale>